

**METODE U
STRATIGRAFSKOJ
GEOLOGIJI
I.**

“ Zemlja od vremena kada je postala samostalno svemirsko tijelo do danas prošla različite stupnjeve razvijatka

“ odraz na:
. unutarnju strukturu
. površinsko oblikovanje
. razvoj organizama

“ pojam **stratigrafija**

“ **stratigrafska geologija**

“ **povijesna geologija**

„dokumenti geološke prošlosti

„rezultat proučavanja

**Određivanje starosti
dokumenata Zemljine prošlosti**

- “ Lord Kelvin (1866) - Zemlja bila taljevina
- “ otkriće radioaktivnih izotopa krajem 19. st.

“ Hutton 1790. - princip uniformizma

“ stupanj djelovanja tih procesa nije uvejek bio konstantan

Relativna starost

“ rekonstrukcija redoslijeda zbivanja,
ali ne i brzine zbivanja

“ šest principa određivanja relativne
starosti

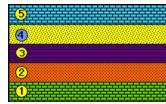

Princip horizontaliteta

“ slojevi su taloženi približno
horizontalno

Princip superpozicije

Princip bočnog kontinuiteta

“ slojevi se pružaju bočno sve dok se ne
istane ili iskline

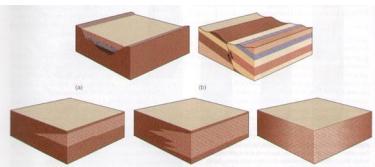

“ **taloženje u svakom od tih pridruženih bočnih okoliša formira taložni facijes**

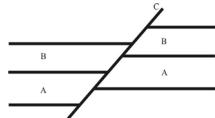
“ **termin facijes**

- a) bo no dokidanje slojeva na rubu bazena
- b) rasjedanje prvo erozijom moglo je utjecati na bo no dokidanje sloja; vidi se da slojevi koji prekrivaju vapnenac izostaju u podinskom krilu (lijeva strana rasjeda)
- c) isklinjavanje
- d) prstasta izmjena
- e) bo ni prijelaz

Wicander & Monroe, 2004, Thomson

Princip odnosa presjeka

Princip inkluzije
" inkluzija stijene P u R

Princip slijeda fosila
" zajednice fosila slijede jedna za drugom
kroz vrijeme u pravilnom i očekivanom
slijedu

Usporedba geoloških raspona (Orange zona) tri morska invertebrata.
Lingula stratigrfski nije uporabljiva jer joj je raspon vrlo velik. Međutim,
Atrypa i Paradoxides su vrlo dobri vode i fosili jer je njihov raspon kratak.

Wunder & Morse, 2004, Thomson

Marinska transgresija i regresija
" transgresija: pomicanje obalne linije
vodenog tijela prema kopnu
" regresija: pomicanje obalne linije
vodenog tijela prema bazenu (moru,
jezeru)
" sedimenti koji su taloženi za vrijeme
porasta razine mora ukazuju na
marinsku transgresiju

„ kako je svaki bočni pridruženi (srođni) taložni okoliš prostor u kojem se razvija facijes, za vrijeme transgresije facijes koji je formiran u plićem moru prekriva dubljevodni facijes

„ sedimenti koji su taloženi za vrijeme pada razine mora ukazuju na marinsku regresiju - slijed događaja je suprotan u odnosu na transgresiju

---

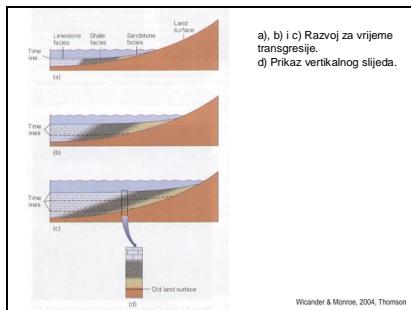

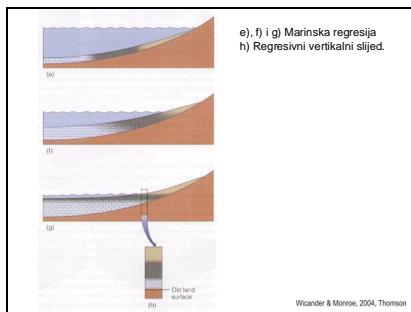

" značenje vertikalnih i bočnih facijesa prvi spoznao *Johannes Walther* (1860-1937)

" također je primijetio da je isti facijes kojega je pratilo bočno bio također nazočan i u vertikalnom slijedu

---

" Waltherov zakon

" nedostatak:

- bočne promjene facijesa mogu se pratiti samo u potpuno otkrivenim i netektoniziranim terenima

---

Pružanje, brzina i uzroci marinskih transgresija i regresija

- od gornjeg prekambrija do danas u Sj. Americi zabilježeno šest velikih marinskih transgresija praćenih regresijama
- pomicanje obalne linije prema kopnu za vrijeme transgresije bilo je oko 5 cm/god.

„ velike transgresije nisu jednostavno
pomicanje obalne linije prema
kopnu

„ glavni uzroci transgresija i regresija:

„ za vrijeme izdizanja kontinenta
obalna linija seli se prema moru, za
vrijeme spuštanja prema kopnu

„ globalne glacijacije (oledbe) izazvale
značajne promjene razine mora

„ za vrijeme brzog širenja oceanskog dna
toplina ispod srednjeceanskog hrbta
uzrokovala širenje oceanskog bazena
(volumena oceana) i povlačenje mora s
kontinenata

Primjena principa određivanja relativne starosti

„ u paketu naslaga vrlo često
nedostaje dio vremena

„ *diskordancija*: granica između
stijena koja predstavlja nedostatak
većeg iznosa vremena

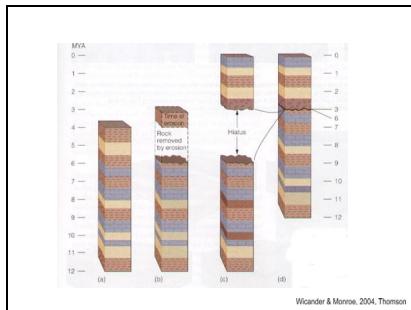

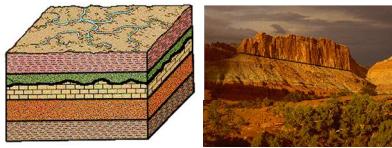

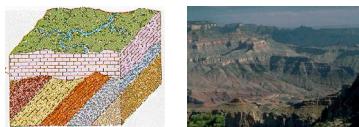

Tri tipa diskordancije:
a) erozijska diskordancija

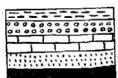
b) kutna diskordancija

c) akonkordancija

„ posebno: prividna konkordancija

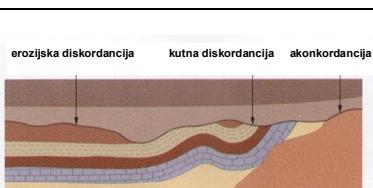

Presjek koji pokazuje tri tipa diskordancija.

Wicander & Monroe, 2004, Thomson

Relativna geološka vremenska ljestvica

„ u 19. stoljeću shvaćeno da je neptunistički pristup (starost na temelju sastava stijene) nedostatan za određivanje relativne starosti stijene

„ istraživanja prirodoslovaca od 1830.-1842. rezultirala u prepoznavanju stijenskih tijela nazvanih "sistemi"

„istraživanja obavljana na različitim područjima

"sistemi temeljeni na *stratotipu*

